www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid	
71	

Uimhir Iarrthóra

ADVANCED SUBSIDIARY (AS)
General Certificate of Education
January 2013

Tíreolaíocht

Aonad Measúnaithe AS 1

ag measúnú

Tíreolaíocht Fhisiceach

[AG111]

AG111

DÉ LUAIN 14 EANÁIR, IARNÓIN

AM

1 uair 30 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Roinn A: ní mór d'iarrthóirí an roinn seo a fhreagairt.
Roinn B: freagair **gach ceann** de na **trí** cheist sa roinn seo.
Roinn C: freagair dhá cheist ar bith ón roinn seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Ag deireadh an scrúdaithe seo ceangail achoimre do shaothair allamuigh agus an tábla sonraí go daingean den pháipéar seo ag úsáid an scoráin chomhaid atá curtha ar fail.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 90 an marc iomlán don pháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa sna ceisteanna **uile**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
Marc Iomlán	

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Roinn A

Freagair an roinn seo

Achoimre ar shaothar allamuigh agus tábla sonraí a tugadh isteach

Ag deireadh an scrúdaithe ní mór iad seo a cheangal go daingean den pháipéar seo ag úsáid an scoráin chomhaid atá curtha ar fáil.

1 **(a)** Scrúdaigh **Áis 1A** thíos, ina bhfuil roinnt gnéithe tábhachtacha atá beartaithe ag dalta mar chuid den ullmhú le haghaidh saothar allamuigh.

Áis 1A

- Taisteal
- Socruithe rochtana
- Fáil ar Chuidiú
- Trealamh Sábháilteachta
- Éadaí Oiriúnacha
- Cumarsáid
- Áiseanna Treo-aimsitheacha m.sh. compás srl.

Foinse: Príomhscrúdaitheoir

Roghnaigh **ceann amháin** de na rudaí ar an liosta thuas agus pléigh an tábhacht **agus** an ról atá aige i do shaothar allamuigh.

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [3]

www.xtrapapers.com

(b) Déan cur síos ar **mhodh** samplála **amháin** a d'úsáid tú nó a bheartaigh tú a úsáid i do shaothar allamuigh agus déan measúnú air.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[6]

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(c) **(i)** Roghnaigh **ceann amháin** de na teicnící staitistiúla seo a leanas a d'fhéadfaí a úsáid le hanailís a dhéanamh ar chuid de do shonraí nó ar do shonraí uilig. Ní mór don teicníc atá roghnaithe agat a bheith ábhartha do chuspóir do shaothair allamuigh.

- Rang-Chomhghaolúcháin Spearman
- Anailís Luachanna Garchóngais
- Meán, Airmheán, Mód **agus** Raon

Comhlánaigh an anailís staitistiúil atá roghnaithe agat agus taispeáin gach áireamh go soiléir sa bhosca ar an chéad leathanach eile. Má tá sé ábhartha, déan trácht ar leibhéal suntais staitistiúil an toraidh.
(Tá graif shuntais agus foirmlí curtha ar fáil – **Áis 1B** agus **Áis 1C**). [7]

www.xtrapapers.com

An Teicníc atá Roghnaithe agat: _____

www.xtrapapers.com

Áis 1B

Cothromóid Shéan an Chóngair is Gaire

Foirmle: $$Rn = 2\bar{d}\sqrt{\frac{n}{A}}$$

áit a bhfuil $\bar{d}$ = an meánfhad idir na cóngair is gaire
n = líon na bpointí
A = an t-achar atá i gceist

Graf Suntais Innéacs an Chóngair is Gaire

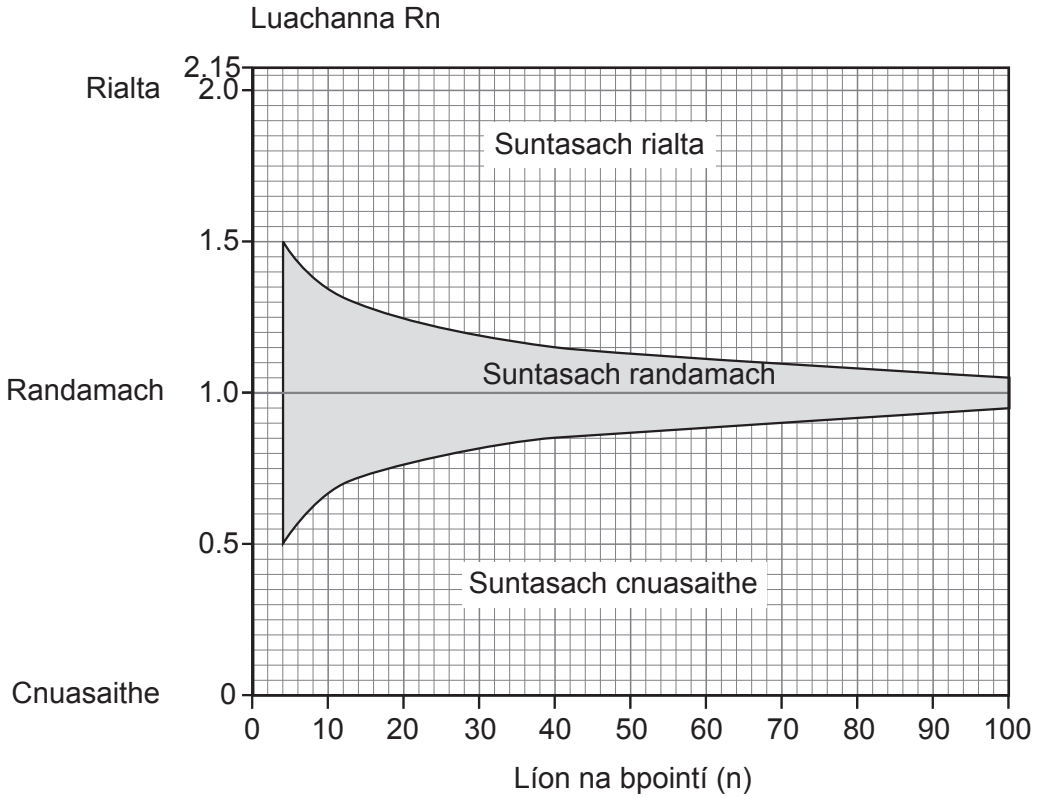

www.xtrapapers.com

Áis 1C

Cothromóid Rang-Chomhghaolúcháin agus Cairteacha Suntais Spearman

Foirmle:

$$r_s = 1 - \left(\frac{6\Sigma d^2}{n^3 - n} \right)$$

áit a bhfuil d = an difear i rang atá ag na luachanna de gach péire comhoiriúnaithe
n = líon na bpéirí rangaithe
Σ = suim

Tábla agus Graf Suntais Rang-Chomhghaolúcháin Spearman

Luachanna criticiúla do r_s

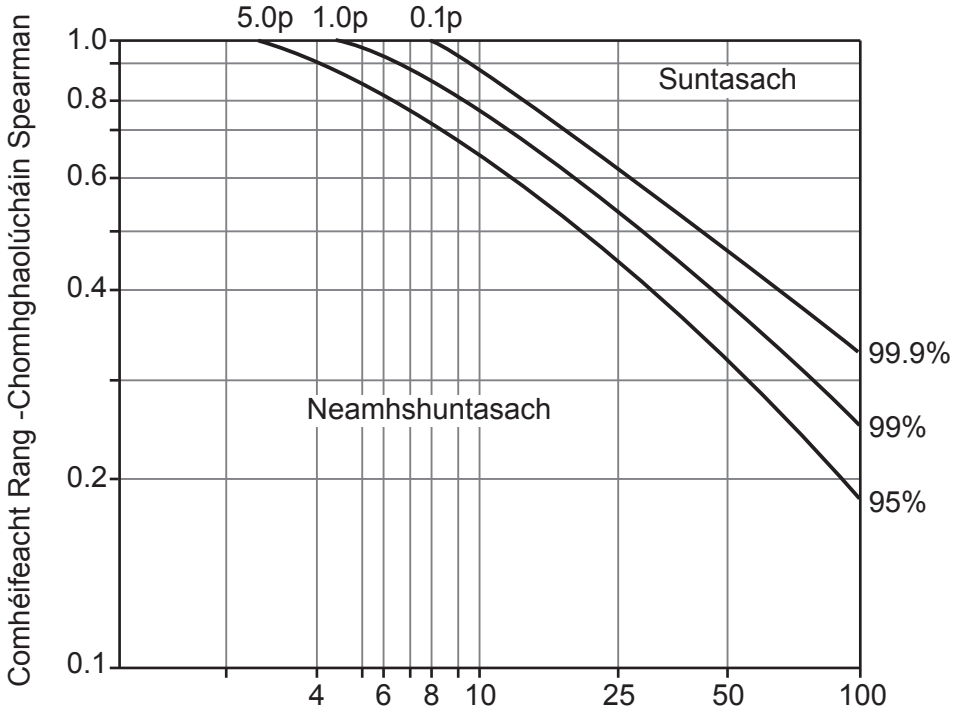

Céimeanna saoirse [Líon na bpéirí rangaithe (*n*) – 2]

Luachanna criticiúla Chomhéifeacht Rang-Chomhghaolúcháin Spearman, r_s

Leibhéal suntais

céimeanna saoirse	0.05 (5%)	0.01 (1%)
4	0.88	1.00
5	0.83	0.96
6	0.80	0.91
7	0.77	0.87
8	0.72	0.84
9	0.68	0.80
10	0.64	0.77
11	0.60	0.74
12	0.57	0.71
15	0.50	0.65
20	0.47	0.59
25	0.44	0.54

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(ii) Ag tagairt do theoiric nó do choincheapa **tíreolaíochta** ábhartha, tabhair míniú ar do thoradh staitistiúil. (**Níor chóir** achoimre ar shuntas staitisticí a chur ann.)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [6]

(d) Déan scrúdú ar **Áis 1D** a léiríonn liosta tosca a chuir dalta le chéile agus í ag déanamh measúnaithe ar shaothar allamuigh.

Áis 1D

Foinse: Príomhscrúdaitheoir

www.xtrapapers.com

Roghnaigh **dhá cheann** de na tosca agus mínigh an tionchar a bhi acu ar do thorthaí **agus** ar na tátail a bhí agat ó thaobh tíreolaíochta de.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[8]

www.xtrapapers.com

Roinn B

Freagair **gach ceann** de na **3** cheist sa roinn seo.

2 **(a)** Déan staidéar ar **Áis 2A** a léiríonn dhá abhantrach atá cosúil lena chéile ó thaobh méide de ach atá difriúil lena chéile ó thaobh rilífe de.

Áis 2A

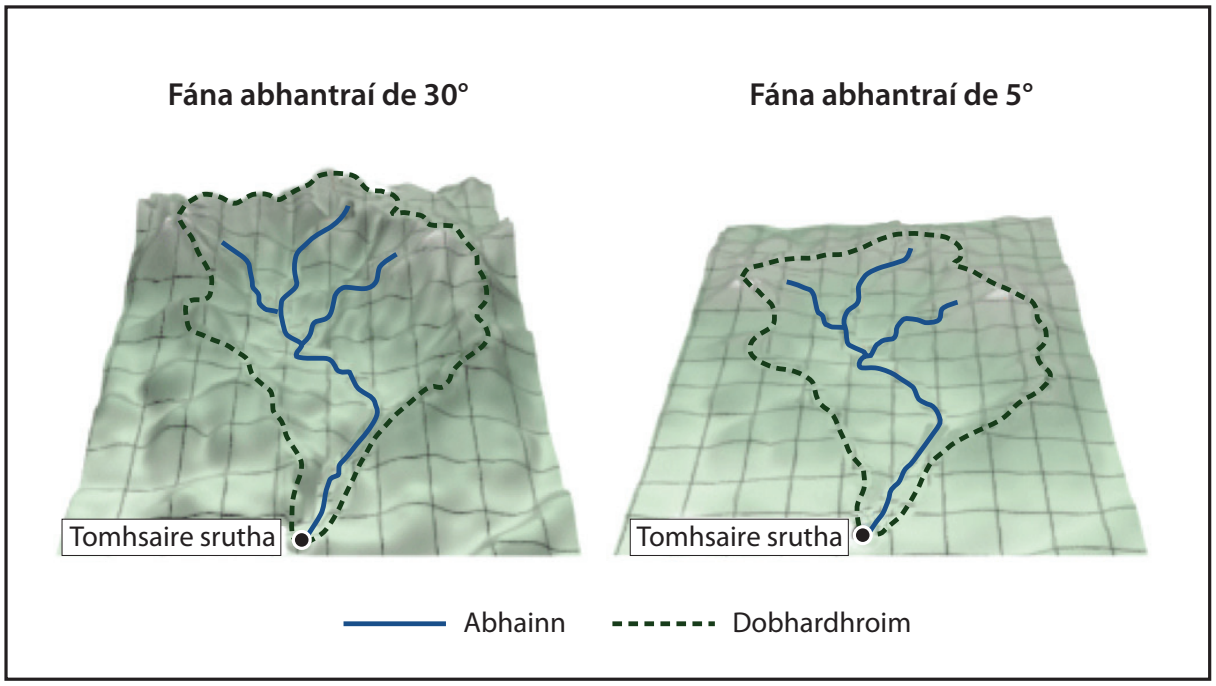

© The COMET Program / 1997-2013 University Corporation for atmospheric Research. All Rights Reserved

www.xtrapapers.com

Ag tagairt d'**Áis 2A**, déan cur síos agus tabhair míniú ar an dóigh a bhféadfadh rilíf tionchar a imirt ar rith chun srutha agus ar chruth hidreagraf na stoirme.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [4]

(b) Déan cur síos ar thoisc **amháin** a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar an ráta ar a mbíonn abhainn ag creimeadh.

_____

_____

_____

_____ [2]

www.xtrapapers.com

(c) Déan staidéar ar **Áis 2B**. Léiríonn sí meánlíon an daonra atá i mbaol tuilte agus meánlíon na mbásanna a bhí bainteach le tuilte i roinnt tíortha idir na blianta 1980 agus 2000.

Áis 2B

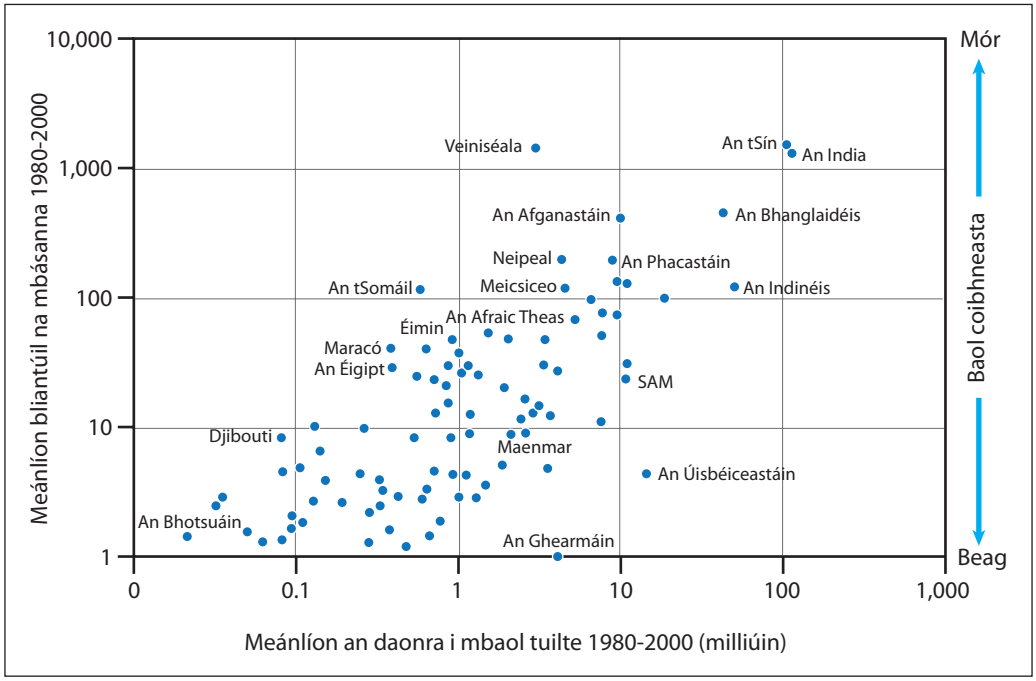

© UNDP BCPR, 2004

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(i) Déan cur síos ar an ghaolmhaireacht atá á thaispeáint in **Áis 2B**.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [4]

(ii) Agus tagairt á déanamh agat do do chás-staidéar ar abhantrach mórscála nó ar an deilt atá aici, déan cur síos ar dhóigh **amháin** a dtéann tuilte chun tairbhe do **dhaoine**.

_____

_____

_____

_____ [2]

www.xtrapapers.com

3 **(a)** Déan staidéar ar **Áis 3**. Taispeánann sí na hathruithe i bpobail fásra i gcomharbas príomhúil fásra ar charraig lom.

Áis 3

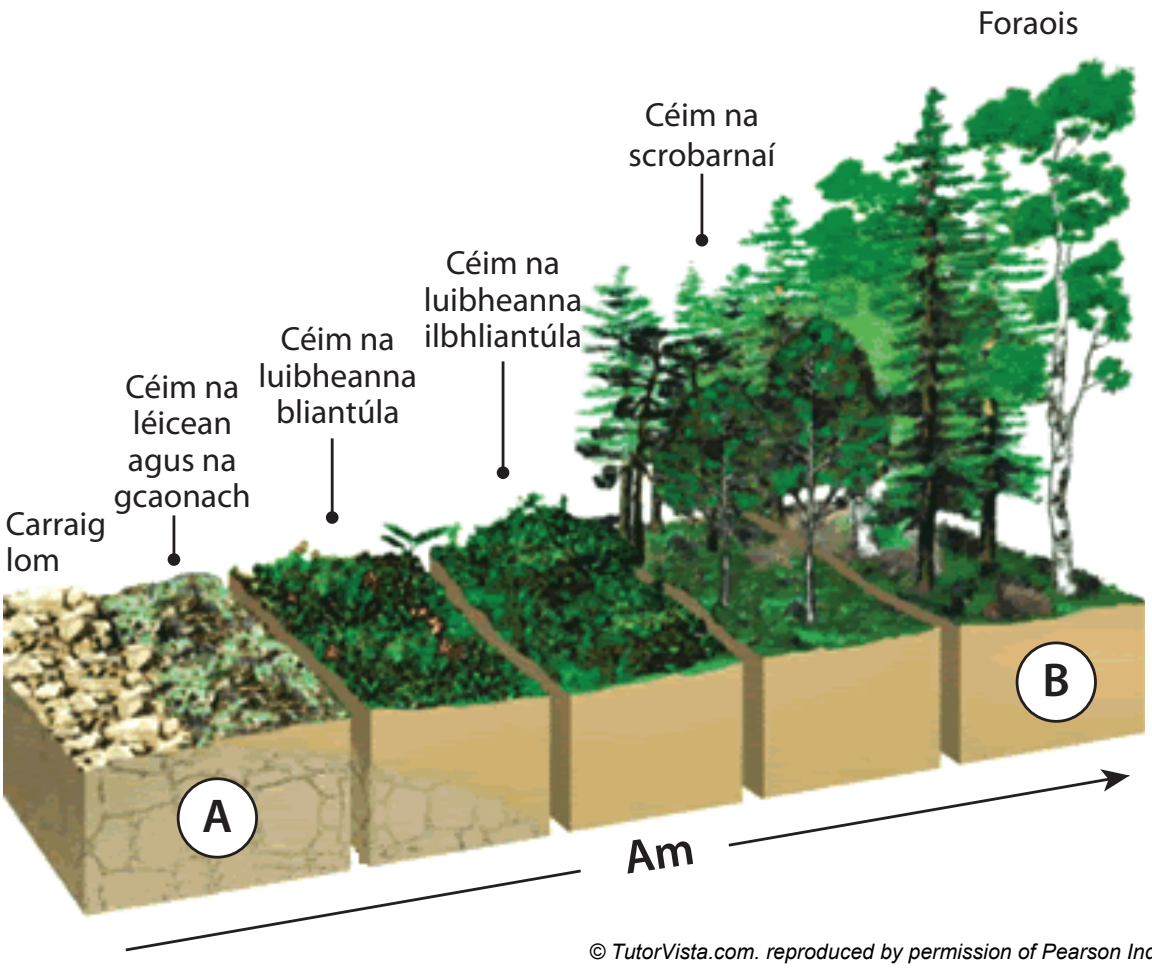

© TutorVista.com. reproduced by permission of Pearson India

(i) Maidir le comharbas plandaí de, roghnaigh na lipéid is cuí do Chéimeanna A agus B ar **Áis 3** ón liosta thíos.

- Séir
- Pobal Téisclime
- Fásra na Forchéime Aeráide
- Fásra na Plagfhorchéime
- Comharbas Tánaisteach

A _____

B _____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(ii) Luaigh **3** athrú i dtréithe an fhásra le himeacht ama.

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [3]

(iii) Tabhair míniú ar **dhá** athrú **aibitheacha** a tharlaíonn i gcomharbas fásra ar bith.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [4]

(b) Mínigh an ról atá ag **dianscaoilteoirí** sa chás-staidéar ainmnithe agat ar éiceachóras mionscála.

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [3]

www.xtrapapers.com

4 **(a)** Déan staidéar ar **Áis 4A** a léiríonn an beartán céanna d'aer ar 3 theocht éagsúla (atá á dtaispeáint mar Bhoscaí **A**, **B** agus **C**).

Áis 4A

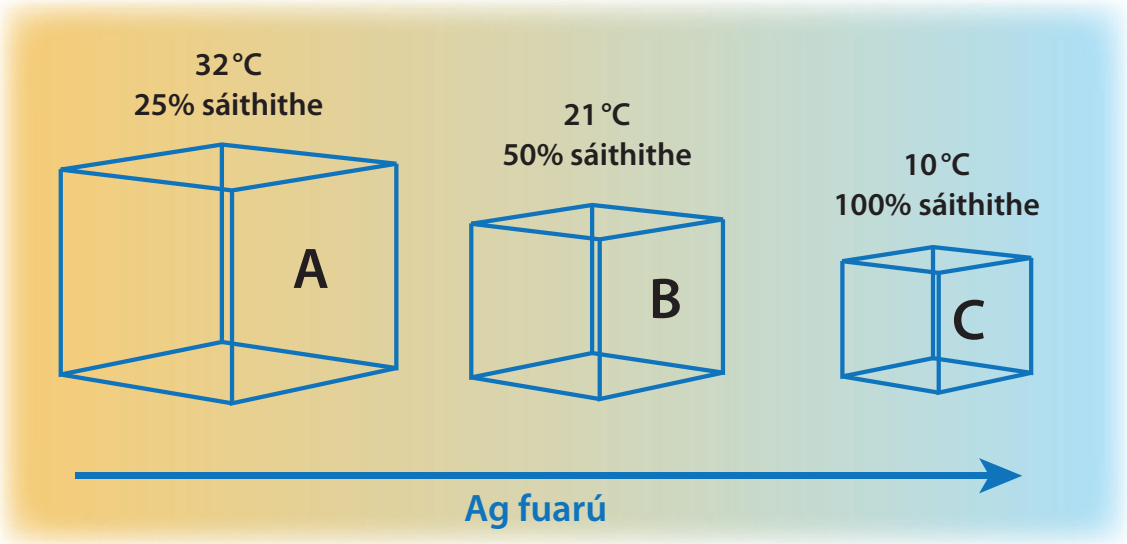

© The COMET Program / 1997-2013 University Corporation for atmospheric Research. All Rights Reserved.

(i) Déan cur síos agus tabhair míniú ar an bhaint idir teocht an aeir agus an leibhéal sáithithe atá ann.

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [3]

(ii) Mínigh cad chuige ar dóchúla go mbeadh néalta agus deascadh i mBosca C.

_____

_____

_____

_____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(b) Pléigh an tábhacht atá leis an ghaoth maidir le traschur fuinnimh dhomhanda agus tabhair míniú ar thoisc **amháin** a imríonn tionchar ar threo na ngaoth domhanda.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____ [4]

(c) Déan staidéar ar **Áis 4B**, ina bhfuil tábla a léiríonn cuid de na héagsúlachtaí idir lagrach meán-domhanleithid agus frithchioclón. Comhlánaigh an tábla trí **3** éagsúlacht eile idir an dá chóras aimsire a chur isteach.

Áis 4B

	Lagrach	**Frithchioclón**
1	Bíonn an ghaoth ag séideadh tuathal.	Bíonn an ghaoth ag séideadh deiseal.
2	Bíonn lagbhrú ann ar dhromchla an talaimh.	Bíonn ardbhrú ann ar dhromchla an talaimh.
3	Bíonn na hiseabair cóngarach dá chéile ar chairt shionoptach.	Bíonn na hiseabair spréite amach go leitheadach ar chairt shionoptach.
4		
5		
6		

[3]

www.xtrapapers.com

Roinn C

Freagair aon **dá** cheist sa roinn seo.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

5 Úsáid léaráidí anótáilte agus mínigh na próisis abhann a bhaineann le leibhéanna abhann nádúrtha **agus** deilteanna a fhoirmiú. [12]

6 Agus tagairt á déanamh agat do do chás-staidéar ar limistéar féaraigh sna lár-dhomhanleithid, déan cur síos agus déan measúnú ar na modhanna caomhnaithe ithreach atá in úsáid leis an éiceachóras seo a bhainistiú. [12]

7 Úsáid léaráid anótáilte agus déan cur síos ar struchtúr ginearálta hairicíní agus mínigh na coinníollacha atá riachtanach lena bhfoirmiú. [12]

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

Uimhir Ceiste

Uimhrigh na freagraí go soiléir

www.xtrapapers.com

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

www.xtrapapers.com

www.xtrapapers.com

www.xtrapapers.com

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

113545